

Téma : CHROMOZÓMY

CYTOGENETIKA – GENETIKA BUNIEK

- rieši genetické problémy na úrovni buniek
- definícia bunky + obsahuje úplnú genetickú informáciu
DNA = základný materiál , ktorý obsahuje genetickú informáciu
- takmer všetky DNA bunky sú JADRE + bielkovina = **vláknité útvary CHROMOZÓMY**
- zvyšných 5 % = mitochondrie a plastidy v rastlinných bunkách

CHROMOZÓMY A CHROMOZÓMOVÝ SÚBOR

- prevažne tyčinkovitého tvaru, v jadre sú vždy prítomné, ale pozorovateľné sú len pri **NEPRIAMOM DELENÍ BUNKY**
- v interfáze sú viditeľné po zafarbení ako **CHROMATÍNOVÉ ZRNÁ**
- počas delenia v metafáze = **DLHÉ STUŽKOVITÉ ÚTVARY, rôzne POPREHÝBANÉ**

CHROMATÍDY = chromozóm je pozdĺžne rozdelený na 2 chromatídy, z ktorých každý obsahuje **DVOJITÉ ŠPIRÁLOVITÉ JADRO = CHROMONÉMU**

CHROMOMÉRY = sú rôzne veľké výrazne farbitel'né zrná na v chromonéme, sú to vlastné zdureniny vlákna, ich počet, tvar je v určitých tkanivách stály.

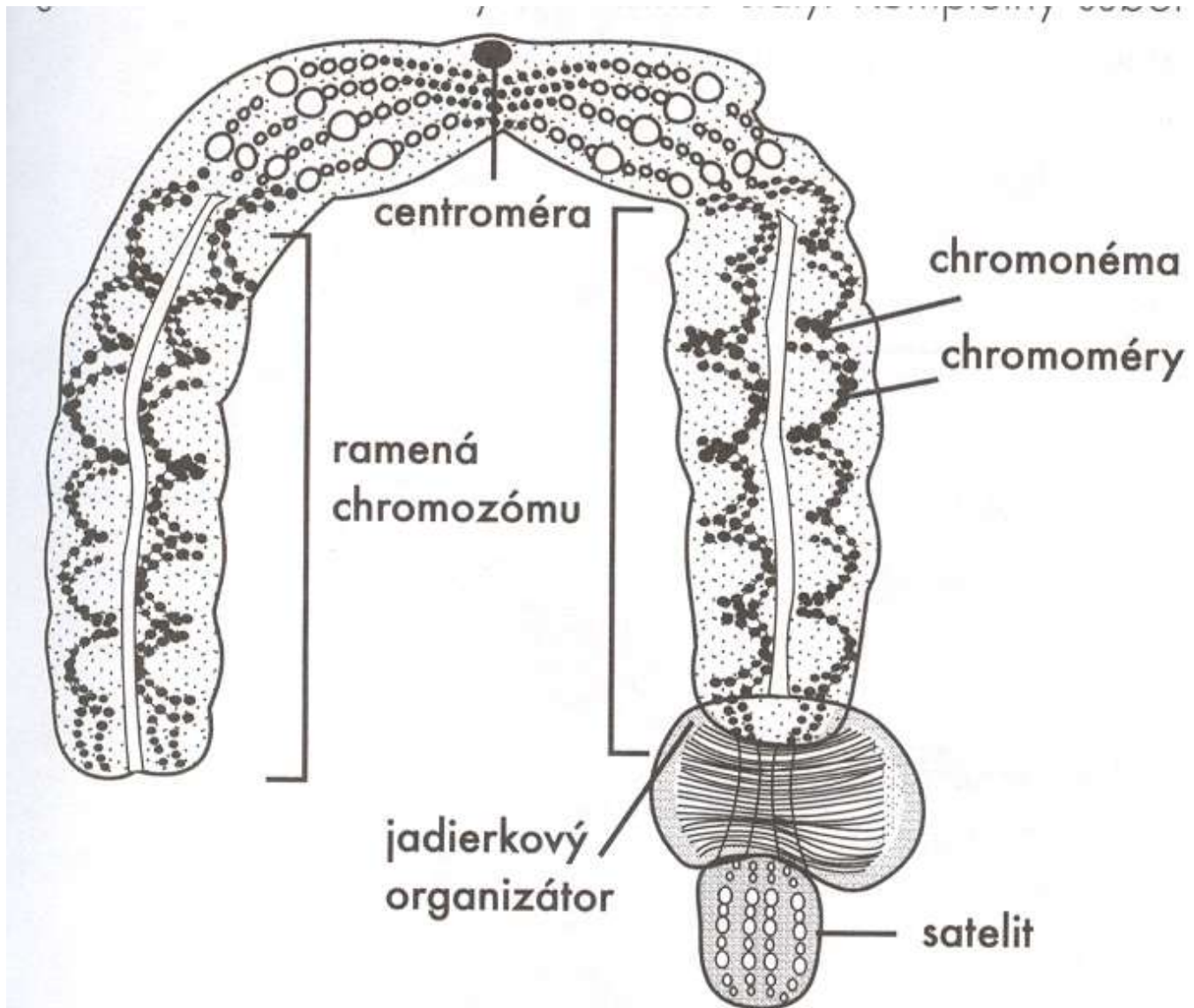
PRIMÁRNA KONSTRIKCIA = v každom chromozóme zúženina, ktorá rozdeľuje chromozóm na dve ramená

CENTROMÉRA = nachádza sa v primárnej konstrikcii, na ňu sa pri mitóze pripájajú **VLÁKNA DELIACEHO VRETIENKA**, aj miestom spojenia oboch chromatídov a jedno miest spojenia s chromozómu s jadrovou membránou, riadi aj pohyby chromozómov pri mitóze a meióze.

KARYOTYP = súbor všetkých chromozómov, ktorý obsahuje úplnú genetickú informáciu zapísanú genetickým kódom v molekulách DNA.

ŽIVOČICH		RASTLINA	
Tur domáci	60	Pšenica domáca	42
Ovca domáca	54	Raž	14
		+ / 0 – 8 / B	
Koza domáca	60	Jačmeň	14
Sviňa domáca	40	Ovos	42
Kôň domáci	66	Kukurica	20
		+ / 1 – 7 / B	
Králik domáci	44	Zemiak	48
Pes domáci	78	Hrach siaty	14
Mačka domáca	38	Ďatelina lúčna	14
Kura domáca	78	Chmeľ obyčajný	20

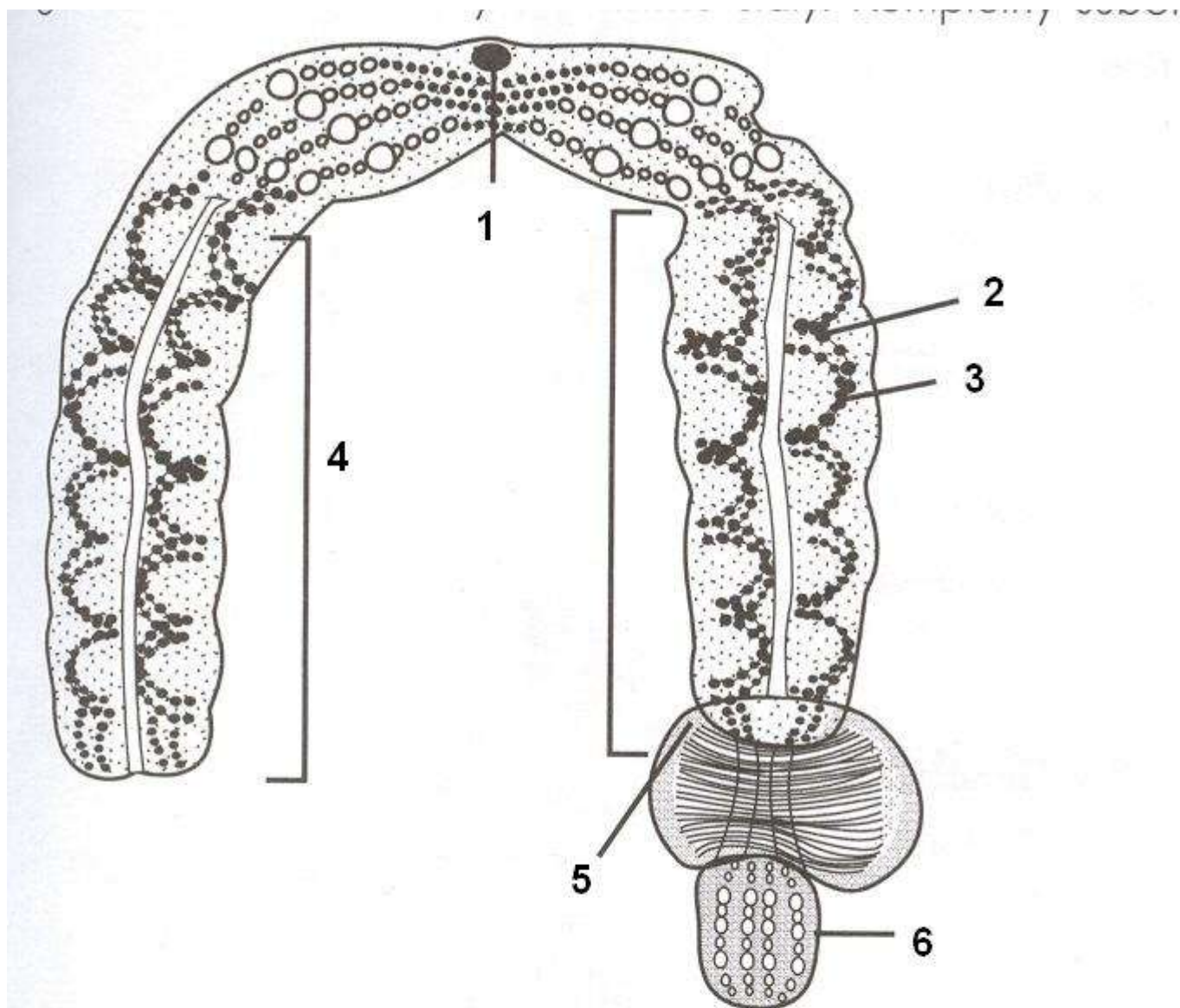
ČLOVEK 46 CHROMOZÓMOV
22 párov SOMATICKÉ, 1 PÁR POHLAVNÉ GONOSÓMY

Obr. 17a Schematický nákres štruktúry chromozómu pozorovaný svetelným mikroskopom

<https://www.wikiskripta.eu/w/Chromozom>
<https://sk.wikipedia.org/wiki/Chromoz%C3%B3m>

<https://biopedia.sk/genetika/zakladne-geneticke-pojmy>

Obr. 17a Schematický nákres štruktúry chromozómu pozorovaný svetelným mikroskopom